

Inatsisartut aaliangigassaattut siunnersuut, Naalackersuisut peqquneqassasut kingusinnerpaamik UKA2018-imi siunnersuummik saqqummiussinissamut, ersarinnerusumik kiisalu Inatsisartut inatsisaanni nr. 9 22. November 2011-meersumi avatangiisit pillugit illersorneqarnissaat pillugit kapitel 6-meersup, imeqarfiit assersarneqarnissaat pillugit killilersuisarnissamut immikkut akuersissuteqartarnissamut pilersaarutit ersarinnerusumik aaqqissuteqartarnissaq.

(Inatsisartuni ilaasortaq Villy Olsvig, Inuit Ataqtigiit)

Akissuteqaat

(Naalackersuisut siulittaasuat, Kim Kielsen)

Siullermeerneqarnera

Naalackersuisut sinnerlugit siunnersuut pillugu qujavunga. Innuttaasut peqqissusaat aamma aalisakkanik tunisassiornermut inuussutissalerivinnullu allanut imermik pilersuineq eqqarsaatigalugit minguitsumik imeqarfeqarnissap qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqarpoq, qulequtallu qaqqinneqarnissaa pissusissamisoorluni. Akuttunngitsumik imeqarfiit killeqarfiisa iluini suliaassanik, imermik imigassamik minguitsumik pisariaqartitsinermit suliffissuillu imermik minguitsumik pisariaqartitsinerinut naapertuussaruminaatsunik suliaqarnissaq kissaatigineqartarpoq.

Ullumikkut imeqarfiit amerlanerpaartaat, assersuutigalugu benzinamit imaluunniit inuit piliaannik oliamik mingutitsisoqarsimatillugu imeq akuugaanngitsoq salinneqarsinnaasangilaq. Taamaattumillu immikkut pingaaruteqarpoq imeqarfiit mingutsinneqannginnissaasa qulakkeerneqarnissaat. Erngup akoqanngitsup, assersuutigalugu benzinamik oliamilluunniit mingutsinneqarneratigut minguiarneqarnissaanut imeqarfinnik allilerinissat – landskarsimut aningaasatigut annertuumik kinguneqartussaavoq.

Taamaattumik imeqarfiit killilerlugit assersarneqarnissaanut suliaassartaat inatsisiliornikkut killeqartorujussuupput. Inatsisiliornissamut toqqammavissat killeqarnerannut tunuliaqutaasooq, Inatsisartut inatsisaanni nr.9 22. November 2011-meersumi erseqqissaatitit ersarissumik allaaserineqarsimavoq. Erseqqissaataasuni § 28 imm. 2-mi ilaatigut ima allaqqasoqarpoq:

”Imeqarfinni killilersorneqarfiusimasut iluanni mingutitsisoqarsimappat, tamanna imermik innuttaasunut pilersuinerup unititsineranik kiisalu suliffeqarfiit nioqqutissanik pilersuinerat piffissami annertunerusumi unititsineranik kinguneqarsinnaalluni, taamaattumillu avammut nioqqutissanik pilersuineranik eqqusinnaalluni kiisalu pilersuinermit tatiginninneq millisinneqarsinnaalluni”.

Taamaattumik inatsit naapertorlugu, imeqarfiit killilersugaaffiusut iluanni suliaassaqartitsiviit arlallit inertequtaapput. Naalackersuisulli maleruaqqusanik aaliangersaasinnaapput, suliniuteqartumut arlalinnulluunniit, aatsaat immikkut imeqarfeqarpata, erngup pitsaassusissaanik piumasaqaataasup eqquutsinneqarnissaanik qulakkeerinnittumik imeqarfeqarpata. Immikkut ittumik Naalackersuisut aammattaaq immikkut ittumik suliniuteqartunut akuersissuteqartoqarsinnaapput, aatsaat inuiaqatigiinnut tunngasunik pissutsit pineqarpata.

Naalackersuisulli maleruaqqusanik aaliangersaanikuupput Sisimiuni Qaqortumilu, imeqarfiit killililigaasuni suliaqartitsinermit akuersissuteqarsimammata. Illersorneqarsinnaanngilaq tamanut

tunngasunik maleruaqqusaliornissaq, nuna tamakkerlugu imeqarfiusuni killiligaasuni suliaqartitsinermut tunngasunik akuersissuteqarnissamut, ullumikkutut pissutsit itsillugit erngup pitsaassusaanut naammaginatut isumannaallisaanernik pisariaqartinneqartunik pilersitsinissamik qulakkeerinnissinnaassannginnatta.

Naalackersuisut pingaartippaat immikkut ittumik akuersissuteqartarnissaq, aaliangersimasumut pineqartumut naliliilluaqqaartarnissaq kiisalu najugarisami imeqarniarnikkut pissutsit toqqammaviusariaqartarnissaat. Ataatsimut isigalugu akuersissutinik siunnersuuteqarnissaq illersorneqarsinnaanngilaq pissutsit assigiinngimmata kiisalu avatangiisinut inatsimmut tunngatillugu akuersissutit kisimik tunniunneqarsinnaapput immikkut ittumik aatsaat pisoqartillugu. Taarsiulluguli siunnersuinissaq misissuinerillu akuersissutinut tulluarsagaassapput kiisalu najukkami pissutsit aallaaviunissaat – soorlu ullumikkut taamak pisoqartartoq.

Imeqarfimmut killeqarfiup iluani suliassanut immikkut ittumik akuersissuteqarnissamut suliap suliareqarneranut atatillugu Naalackersuisut suliap peqqissaartumik paasiniaaffigineqarsimanissaa, aammalu suliani ataasiakkaani aalajangiinissamut paasissutissat naammattut pigineqarnissaat eqqumaffigisorujussuusarpaat. Naalackersuisut suliassat imermik isumalluutunut sunniutigisinnaasaat innuttaasuni pissutsinut, suliassanut pingaaruteqartunut annertuumik sunniuteqarsinnaasunut sanilliullugit naliliisarput.

Maannarpiq imeqarfiit killeqarfiisa iluanni saneqqutsisinnaanermut qinnuteqartarnermut ilitsersuummik immikkut ittumik suliaqartoqarnissaanut pilersaaruteqartoqanngilaq, avatangiisinut inatsimmut oqaaseqaatini immikkut ittumik akuersissutit taamaallaat pissutsini immikkorluinnaq ittuni atorneqarsinnaanissaat pingaartinneqartoq ersarissumik allassimammat.

Sanilliunniakkatut pingaarnerpaaq tassaavoq, imermik minguitsumik, piumasaqaatinut aalajangersarneqartunut naleqquttumik, innuttaasut peqqissusaannut iluaqutaasumik aammalu inuussutissalerinermi suliffeqarfiit tunisassiornerinut piumasaqaataasunut naleqquttumik pitsaassusilimmik imeqarnissarput.

Erseqqissaassutaasut saqqummiunneqartut toqqammavigalugit, Naalackersuisut sinnerlugit matumuuna aaliangigassatut siunnersuut atorunnaarneqarnissaa inassutigaara.